

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΑΝΤΙ ΠΡΟΛΟΓΟΥ	17
ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	21
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	
Οικογενειακή θεραπεία, συστημική προσέγγιση, τοξικοεξάρτηση	23
Οικογενειακή θεραπεία	23
Συστημική (-ές) προσέγγιση (-σεις)	24
Η εφαρμογή στη θεραπεία των τοξικοεαρτημένων	26
Αντικείμενα του βιβλίου	27

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

Εννοιολογικά πλαίσια

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

Οι εννοιολογικές συνεισφορές της συστημικής θεωρίας	33
Στις απαρχές: κυβερνητική, θεωρία των συστημάτων	33
“Προϊστορία”	33
Κυβερνητική	34
Γενική θεωρία των συστημάτων	35
Η συστημική προσέγγιση της επικοινωνίας	36
Τα αξιώματα της επικοινωνίας	36
Παθολογίες της επικοινωνίας: παράδοξη επικοινωνία	37
Ο διπλός εξαναγκασμός ως μοντέλο	39
Συμπέρασμα	40

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

Το φαινόμενο της τοξικοεξάρτησης

<i>Πρώτα εργαλεία κατανόησης</i>	41
Τι είναι η τοξικοεξάρτηση;	41
Η τοξικοεξάρτηση ως εθισμός	42
Τοξικοεξάρτηση και άλλοι εθισμοί: σχέσεις πολύπλοκες	43
Εξάρτηση και εθισμός: σχετικά με τη ρευστότητα στην ορολογία	45
Η πολύπλοκη αιτιολογία της τοξικοεξάρτησης στην εφηβεία	46
Απόκλιση, διακινδύνευση και τοξικοεξάρτηση	48
Στις ρίζες της οικογενειακής εξήγησης: η αντεστραμμένη οφειλή	50
Προοδευτική διαμόρφωση της οικογενειακής εξήγησης	50

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

Συστημική οικογενειακή προσέγγιση

<i>Έννοιες και μέθοδοι</i>	57
Έννοιες κλειδικά	57
Κύκλος ζωής και κρίση	58
Οικογενειακός μύθος	60
Εξάρτηση και συνεξάρτηση	63
Οικογενειοεξάρτηση, ενδογαμικός μύθος και αφιέρωση	65
Ευέλικτα συστήματα, άκαμπτα συστήματα	68
Συμπέρασμα	69
Υπόθεση και ενεργός εμπλοκή του θεραπευτή.	
Μεθοδολογικά σημεία	70
Δημιουργία υποθέσεων	71
Ουδετερότητα και ενεργός εμπλοκή του θεραπευτή	71
Επιστημολογική παρατήρηση: συστημική προσέγγιση και αντικειμενικότητα	72

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Οικογενειακές γενεαλογίες της τοξικοεξάρτησης

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

Οι οικογένειες των χρηστών

<i>Κλινική φαινομενολογία</i>	77
-------------------------------------	----

Γονείς, σύμπτωμα ναρκωτικά και τοξικοεξάρτηση	77
Γονεϊκές παρεμβάσεις και χειρισμοί στο πλαίσιο της ατομικής θεραπείας	78
Παρεμβατισμός	79
Άσκηση γοντείας	81
Οικογενειακή θεραπεία: από την πρώτη επαφή στις πρώτες συνεδρίες	82
Πρώτες επαφές, πρώτα αιτήματα	82
Η πρώτη συμβουλευτική συνάντηση	83
Η θεραπευτική διαδικασία και οι παραβιάσεις της	84
Αξιολόγηση της σημασίας του συμπτώματος	85
Η οικογενειακή τύφλωση	87
Μια ιδιαίτερη περίπτωση: οι περιστασιακοί χρήστες	89
Δύσκολες κινητοποιήσεις. Παιχνίδια γύρω από την απουσία	90
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ	
Όψεις των οικογενειακών γενεαλογιών της τοξικοεξάρτησης	95
Εισαγωγή σε μια οικογενειακή γενεαλογία των τοξικοεξαρτητικών συμπεριφορών	95
Η τοξικοεξάρτηση και το θέμα του θανάτου στην οικογένεια	97
Βιωμένος θάνατος, παρών θάνατος, καλυμμένος θάνατος	98
Σχόλια για την ερμηνευτική σημασία των στατιστικών παρατηρήσεων	99
Ψυχολογικό ιστορικό: θολά και καθαρά σημεία	101
Ο νέος απέναντι στις σοβαρές ασθένειες στην οικογένεια:	
η τοξικοεξάρτηση ως επανάληψη	101
Απέναντι στους οικογενειακούς θανάτους	104
Εμπόδια στη διεργασία πένθους	107
Το διπλό φορτίο της τοξικοεξάρτησης	108
Οικογενειακές συγκρούσεις	109
Το παιδί διακύβευμα των οικογενειακών συγκρούσεων	110
Η τοξικοεξάρτηση και η αδύνατη ταυτότητα: πολιτισμική αποξένωση και πολιτισμική πρόσμειξη	112
Τοξικοεξάρτηση και οικογενειακές παραβάσεις	116

Η φαντασίωση της παράβασης και η εξουσιοδότησή της	117
Παραβατική οικογενειακή δομή	117
Μπροστά στην υπέρτατη απαγόρευση: την αιμομιξία	
Διαλεκτική της τοξικοεξαρτητικής αντίδρασης	119
Προσωρινό συμπέρασμα	120
Ο αιτιολογικός ρόλος των αδελφικών σχέσεων	
στην τοξικοεξάρτηση	121
Οικογενειακή γένεση της τοξικοεξάρτησης: οι αδελφικές	
σχέσεις στο επίκεντρο	122
Η αναζήτηση αισθησιασμού ως κοινό σύνδρομο	123
Η κοινωνική σημασία του γενεαλογικού δεσμού	123
Ο ανταγωνισμός αδελφικού και γονεϊκού προτύπου	125
Οι τυπικοί αδελφικοί ρόλοι στο οικογενειακό σύστημα	126
Τα ναρκωτικά ως αποφυγή αιμομικτικών σχέσεων και	
ως κοινό καταφύγιο του πένθους	129
Προοπτικές πρόληψης	130
Συμπέρασμα. Επανάληψη, αντιπροσώπευση,	
πληρεξουσιότητα, μετάθεση	131
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ	
Η διαλεκτική των οικογενειών	
(Ανα)συγκρότηση της οικογένειας γύρω από την τοξικοεξάρτηση	133
Η εμπλοκή των ναρκωτικών στις σχέσεις εξάρτησης	134
Επαναθεώρηση των ενδο-οικογενειακών εξαρτήσεων	134
Ο παράδοξος λόγος	135
Η τοξικοεξάρτηση ή η συνέχιση της οικογενειακής	
εξάρτησης με άλλα μέσα	136
Το χρέος και η αδύνατη πραγμάτωση της αυτονομίας	137
Οι οικογένειες του Όλα ή Τίποτε	139
Η τοξικοεξάρτηση ως <i>ρύθμιση</i> : το παράδειγμα της αφιέρωσης	140
Η άρνηση, όφελος και πόνος	141
Οι οικογενειακές αφιερώσεις. Εξάρτηση και	
οικογενειοεξάρτηση	143
Η αποκορύφωση της αφιέρωσης: ενδογαμικές φαντασιώσεις	144
Η τοξικοεξάρτηση ως χώρος συναλλαγής των αιμομικτικών	
σχέσεων	145
Συμπέρασμα	148

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

Θεραπεία. Η έννοια της συστημικής οικογενειακής θεραπείας

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ

Αποτοξίνωση και υποκατάσταση

Τα κύρια θεραπευτικά μοντέλα και η σημασία τους 161

Νέα υγειονομική κατανομή και θεραπευτικοί στόχοι 161

Τι σημαίνει θεραπεία από τα ναρκωτικά; 164

Η έννοια της αποτοξίνωσης 165

Οι θεραπείες αποτοξίνωσης: ορισμός 165

Το αίτημα για αποτοξίνωση και η πρωταρχική παρεξήγηση 166

Ο κατά βάση συγκυριακός χαρακτήρας της αποτοξίνωσης 169

Η αποτοξίνωση, και μετά; Όψεις της αποσιώπησης 170

Αποτοξίνωση και στέρση. Το θέατρο των σχέσεων 171

Η θεμελιώδης παρανόηση των θεραπειών αποτοξίνωσης 173

Ψυχολογική αξία των προϊόντων υποκατάστασης 174

Γιατί να μην πολεμούμε πλέον την εξάρτηση από το προϊόν;

Ψυχοθεραπευτική έννοια και λειτουργία

της υποκατάστασης 174

Ψυχοθεραπευτικά προβλήματα 176

Μια δύσκολη διασάφηση των διακυβευμάτων.

Ηθικοποίηση του προϊόντος 177

Συγκάλυψη των ουσιαστικών αναθεωρήσεων 178

Το φάρμακο και το ψυχοθεραπευτικό έργο 180

Το επαναλαμβανόμενο πρόβλημα των προγραμμάτων
υποκατάστασης 181

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΟΓΔΩΟ

Πλαίσιο και τεχνικές της συστημικής θεραπείας 183

Το θεραπευτικό πλαίσιο 184

Τι είναι ένα θεραπευτικό πλαίσιο; 184

Ο τεχνικός εξοπλισμός 185

Η συνθεραπεία 186

Ρυθμός και παρουσία στις συνεδρίες 187

Θεραπευτικοί άξονες και συναφείς διαδικασίες 191

Δύο άξονες 191

Οι συναφείς διαδικασίες 193

Το γενεόγραμμα	193
Η γλυπτική αναπαράσταση	197
Η αναδιοργάνωση του χώρου	199
Ο πίνακας	199
Τα καθήκοντα	200
Απολογισμός: κανονιστικότητα και πολυμορφία	203
Ιστορικές αναφορές. Κάποια μοντέλα κλινικής δράσης	204
Η στρατηγική προσέγγιση: η ελάχιστη στόχευση	205
Ένα παράδειγμα αναλυτικής επιρροής: η ψυχοδυναμική προσέγγιση του Στίρλιν	206
Μινούτσιν: σύνδεση και όρια	207
Τα αντιπαράδοξα: η Μάρα Σελβίνι Παλατσόλι και η σχολή του Μιλάνου	209
Ο Μαουρίτσιο Αντόλφι και η σχολή της Ρώμης	210
Ο κονστρουκτιβισμός	211
Ο Μονί Ελκαϊμ: ο κονστρουκτιβισμός και η έννοια της συνήχησης	213
 ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΑΤΟ	
Συγκρότηση, υποκατάσταση	
<i>Στόχοι μιας κλινικής των τοξικοεξαρτήσεων</i>	215
Σημασία και σκοποί της κλινικής πρακτικής	215
Αξιολόγηση των κλινικών τρόπων ανά περίπτωση	216
Εξάλειψη των συμπτωμάτων επαναπροσδιορισμός των σχημάτων εξάρτησης	216
Εξέλιξη και λήξη των θεραπειών	218
Συμπέρασμα: κατακτήσεις και προοπτικές	219
 ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ	
Παραρτήματα	
 ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΠΡΩΤΟ	
Ιστορικό του Κέντρου Οικογενειακής Θεραπείας Μονσό	225
Οι απαρχές: το έργο του Κλοντ Ολιβενστάιν	225
Μαρμοτάν	226
Η συγκρότηση ενός σχεδίου	228

Εγκατάσταση	229
Επεξεργασία διαδικασιών	231
Η ανάπτυξη	232
Οι δυσχέρειες	233
Η ωρίμανση των μοντέλων	234
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟ	
Οι 101 πρώτοι φάκελοι του Κέντρου Μονσό	237
Η διεξαγωγή μιας στατιστικής έρευνας	237
Οι 101 φάκελοι	240
1. Πέντε συνεδρίες και πλέον (45 περιπτώσεις στις 101)	241
2. Από δύο έως τέσσερις συνεδρίες (23 περιπτώσεις στις 101)	243
3. Μόνο μία συνεδρία (33 περιπτώσεις στις 101).....	244
Συμπέρασμα	247
Ανακεφαλαίωση	247
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΡΙΤΟ	
Η οικογένεια και η θεραπευτική αντιμετώπιση των τοξικοεξαρτημένων στις χώρες του Ευρωπαϊκού Νότου	251
Ευρωπαϊκές οικογένειες και τοξικοεξαρτήσεις	252
Η πραγματικότητα και το μέλλον της οικογένειας στην Ευρώπη	252
Η επίδραση της οικογένειας στην τοξικοεξάρτηση	257
Ο ρόλος της οικογένειας στη θεραπευτική αντιμετώπιση των τοξικοεξαρτήσεων	259
Η συζήτηση για την εμπλοκή των οικογενειών	259
Καθοριστικοί παράγοντες για την παρέμβαση των οικογενειών	260
Αντιλήψεις, κίνητρα και ικανότητες της οικογένειας	263
Εθνικές στρατηγικές και πολιτικές	264
Το σχέδιο ADAT	265
Οικογενειακές προσεγγίσεις στην Ευρώπη	265
Πώς να δουλεύουμε με τις οικογένειες;	265
Τα μοντέλα οικογενειακής παρέμβασης στην Ευρώπη	266

Η οικογενειακή παρέμβαση στην Ισπανία: επίπεδα και στόχοι	267
ΠΙΝΑΚΑΣ ΤΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ ΣΕ ΠΛΑΙΣΙΟ	271
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	273
ΕΛΛΗΝΟΓΛΩΣΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	275